Náučný chodník Považský hrad

Kraj:	Trenčiansky
Okres:	Považská Bystrica
Geomorfologická jednotka:	Javorníky
Geologická jednotka:	bradlové pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus MHD Považská Bystrica, Považské Podhradie, kaštieľ
Východisko:	Považská Bystrica-Považské Podhradie, kaštieľ Burg
Trasa:	Považská Bystrica-Považské Podhradie: kaštieľ Burg – Považský hrad
Dĺžka, prevýšenie:	800 m, prevýšenie 140 m
Čas prechodu:	30 min
Počet zastávok:	4
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: kultúrno-historické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Prvá polovica trasy vedie súbežne so žltou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2017

Aktuálny stav: Náučný chodník je udržiavaný, niektoré panely sú mierne vyblednuté (2019).

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Združenie hradu Bystrica, Považské Podhradie 117, 017 04 Považská Bystrica, tel. 0949 240 188

Poznámka: (1) V areáli hradu stoja početné tabule opisujúce jednotlivé stavebné časti hradu ako aj textové i obrazové informácie o obnove hradu. (2) Vo východisku náučného chodníka je pri kaštieli Burg malé parkovisko (iba pre osobné autá a motocykle).

Upozornenie: Považský hrad je upravenou zrúcaninou. Je potrebné dbať na bezpečnosť.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie ako zaujímavá exkurzná lokalita.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Považské Podhradie. Mestská časť Považskej Bystrice od roku 1971, ležiaca asi 3,5 km severne od jej centra na začiatku Púchovského prielomu na pravom brehu Váhu na kontakte Považského podolia a Javorníkov. Obec Považské Podhradie sa podľa zmienky v kronike mesta Považská Bystrica spomína v roku 1316. Obyvatelia sa zaoberali košikárstvom, pracovali na poliach a v lesoch, využívali blízkosť významnej obchodnej cesty, vedúcej dolinou Váhu. Obec, jej história i obyvatelia boli zviazaní s hradom Bystrica (pozri heslo Považský hrad). Okrem hradu sú národnými kultúrnymi pamiatkami v obci dva blízko seba stojace kaštiele na úpätí hradného vrchu – menší renesančný s vežičkami, Burg, z roku 1631, dnes v súkromných rukách, a chátrajúci väčší rokokový, Szapárayovský, z roku 1775 s dezolátnymi budovami sýpky a maštale. V minulosti kaštiele obklopoval anglický park. Neďaleko kaštieľov stojí kostol sv. Ladislava z polovice 19. storočia, po požiari v roku 1888 obnovený až v roku 1929.

Považský hrad. Zrúcanina hradu stojaca pod vrcholom strmého kužeľovitého vrchu (430 m n. m.), budovaného kriedovými pieskovcami bradlového pásma, na juhovýchodnom okraji Javorníkov nad Považským Podhradím, mestskou časťou Považskej Bystrice, a riekou Váh. Počiatky osídlenia hradného vrchu siahajú podľa archeologických nálezov do obdobia púchovskej kultúry. Prvá písomná zmienka o **hrade Bystrica** (castrum Bestruche) v držbe Matúša Čáka Trenčianskeho pochádza z roku 1316. V roku 1458 ho kráľ Matej daroval Podmanickovcom, po Moháčskej bitke (1526) sa stal centrom lúpežných výbojov Jána a Rafaela Podmanických. Po ich smrti (1558) sa dostal do vlastníctva Balašovcov, ktorí sa z neho v roku 1631 presťahovali do kaštieľa Burg, vybudovaného na úpätí hradného vrchu. Pre účasť Balašovcov vo Vešeléniho povstaní hrad dobývala a poškodila cisárska armáda, poškodený bol aj neskôr počas Tököliho povstania a v roku 1698 ho cisárske vojská spustošili. Bol síce obnovený, no po výstavbe druhého Balašovského kaštieľa na úpätí hradného vrchu (1765 – 1775) zostal opustený. Panstvo v roku 1895 kúpil barón Popper. Od roku 2007 je hrad vo vlastníctve mesta Považská Bystrica, jeho objekty sú národnými kultúrnymi pamiatkami. Zrúcanina s čiastočne zachovanými múrmi paláca, veží a opevnenia je voľne prístupná.

Manínska tiesňava. Kostolecká tiesňava. Pozri náučný chodník Manínska tiesňava

Javorníky. Rozsiahly horský geomorfologický celok na severozápadnom okraji Slovenska medzi Lysou pod Makytou, Púchovom, Bytčou, Žilinou, Čadcou a Makovom, smerom na západ malou časťou presahujúci na východnú Moravu, resp. do Česka. Medzi Púchovom a južným okrajom Považskej Bystrice zasahujú neďaleko aj na ľavú stranu Váhu. U nás susedia na severe s Turzovskou vrchovinou a Kysuckými Beskydami, na východe s Kysuckou vrchovinou a kratučko so Žilinskou kotlinou a Súľovskými vrchmi a na juhu s Považským podolím a Bielymi Karpatmi. Majú plochý málo rozčlenený ústredný chrbát, Veľkým Javorníkom dosahujúci nadmorskú výšku 1 071 m. Budované sú prevažne paleogénnymi horninami flyšového pásma, pričom masívne chrbty s hornatinovým reliéfom sa viažu na série s prevahou rôznych typov pieskovcov. Doliny na juhovýchodnom úbočí horstva s rozširujúcimi sa až kotlinovými úsekmi sa vyvinuli v územiach s prevažujúcimi ílovcami a vrchovinovým prípadne len pahorkatinovým reliéfom, tvoriac nápadnú tiahlu zníženinu – Javornícku brázdu – so sídlami (Papradno, Štiavnik, Kolárovice, Veľké Rovné, Dlhé Pole) a poľnohospodárskym využitím zeme, na rozdiel od zvyšku zalesneného horského územia. Juhozápadnú časť celku medzi Púchovom a Predmierom, resp. dolinou Štiavnika buduje bradlové pásmo (zlepence, pieskovce, hľuznaté vápence, sliene a i.), čo sa prejavuje väčšou členitosťou reliéfu s výskytom skalných foriem. V oblasti celého pohoria sú priaznivé litologické podmienky pre tvorbu početných zosuvov. Pohorie odvodňujú potoky ústiace do Váhu alebo Kysuce (na Morave do Vsetínskej Bečvy). Na jeho južnom okraji sa nachádza na Váhu vodná nádrž Nosice. Pri jej výstavbe v roku 1952 náhodne navŕtali veľmi kvalitnú minerálnu vodu, zložením takmer totožnú s kyselkou v Luhačoviciach, čo bolo faktorom vzniku kúpeľov Nimnica, najmladších na Slovensku. Vo vyšších častiach pohoria prevládajú bukové a jedľovo-bukové lesy, v nižšie ležiacich kotlinkách a dolinách sú popri sídlach lúky, pasienky a polia. Stredná časť Javorníkov predstavuje plošne väčšiu polovicu územia Chránenej krajinnej oblasti Kysuce (moravská časť Javorníkov je súčasťou CHKO Beskydy).

Názvy informačných panelov

1. Považský hrad
2. Majitelia Považského hradu a panstva
3. Povesť o krásnej Hedvige / Historické podoby hradu
4. Objektová skladba hradu / Obnova hradu

2
3
4

